

**ПАУЛИНА СТАНЧЕВА**  
**ГНЕЗДО НА ЧЕРНИЦАТА**

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Една сутрин мама ядосано завика:

— Къде по дяволите ми се дяна панерът за пране?

Аз се правех, че не чувам, все едно че въпросът не е отправен към мене. Но гласът на мама ставаше все по-настойтелен и по-нервен.

— Един панер няма собствени крака и сам не може никъде да избяга!

— Може да са го откраднали циганорите, дето минават и влизат в двора ни в туй, ни в онуй време — промърморих аз.

— Ами как ще го отмъкнат, в торбите им не се побира? Коскоджамити панер — разсъждаваше мама на висок глас и отново кипваше.

— Коста, Коста! Какво стана с големия тръстиков панер? — обърна се този глас направо към определено лице, към татко.

И той трябваше да каже нещо определено и ясно. Все едно, това трябваше да стане, тоест мама трябваше да узнае къде отиде, къде се настани с чужди ръце и крака хубавият ѝ панер. Пък и странно беше как още не го е забелязала със собствените си очи.

— Къде е, къде е! — рече ѝ татко в този миг и в гласа му едновременно се усещаха и страх, и ликуване, и доволство от добре свършената работа.

— Коста, какво се правиш на вода ненапита?

— Че ти не го ли виждаш: в клоните на черницата е твоят стар панер!

— Каквооо? — толкова дълго беше това „о“. И въобще само дето мама не припадна. После дойде на себе си. — Първо, не е стар и за него съм дала твоят летен костюм, едно кожухче и обувки на стария, и калъп домашен сапун. И, второ, как се е покатерил на черницата панерът? Трето, и какво търси там, черници още няма, пък и цял панер никога няма да наберете наведнъж. Луда и неясна работа. Коста, нищо не разбирам, обясни ми!

— Свърши ли? — попита татко спокойно.

— Ще свърша, като ми свалиш панера на часа!

— Ех, виж това няма да стане и утре!

Двамата се загледаха право в очите, ама и едните, и другите ядосани, предизвикателни. През това време аз се изтеглих встрани на почтено разстояние да не ме вижда никой, но да слушам словесния

бой, който се водеше при розите. Беше важен, много важен за мене самата.

Аз бях тази, дето помолих татко да ми направи едно орлово гнездо горе на черницата. Тъй и тъй се катеря по нея, час по час, тъй и тъй с часове седя по клоните ѝ да зяпам отвисоко гларусите по покривите и залива с пристигащите параходи и гемии, ще бъде, казах аз, добре да си имам едно постоянно гнезденце, едно свое постоянно кътче. Татко на часа хареса и одобри моята идея, усети, че ще се застоявам по-дълго в това гнездо и няма постоянно да тичам из калдъръмената улица с децата, няма да си обелвам коленете от падания, а не предвиди, че ще ги обелвам от катеренето.

— Чакай да помисля само как да го измайсторя туй щъркелово гнездо. Другото е лесно.

— Орлово, татко, орлово — коригирах го аз. Представях си навярно, че орловото е с по-големи размери. И след миг само го измисли!

— Чакай тук, под черницата, но тихо да не усети майка ти! — и съзаклятнически ми намигна. — Ще имаш не гнездо, а цял палат на черницата.

И той закрачи към пералнята — една тухлена пристройка в дъното на двора, където беше монтирано на крака голямо дъсчено корито за пране. Там имаше огнище, а на огнището грамадна пиростия и голям, черен от пушека котел за вода. Татко влезе в пералнята и само докато преброя до три, вече бързаше към мене, наградил в ръце големия нов мамин панер, в който тя слагаше изпраното пране, преди да го простре на въжетата в двора, после сухото, преди да го изглади, изгладеното, преди да го закърпи и да го разпредели в чекмеджетата на скрина.

Разказвам подробно, защото днешните деца едва ли познават такива неща. „Пералнята“ за тях е съвсем друг предмет — автоматична или не. Скриновете с чекмеджетата за бельо ги дупчат дървоядите по старите тавани, а огнищата и котлите за топлене на вода за пране кажи-речи ги има само в старите романи и в музеите. Навсякъде сега от бойлери или от тецове тече горещата вода от крановете на чешмата.

И така, татко се спря до мене, като ми рече:

— Късмет — беше празен. Гледай сега какво става!

С голям зор той се закатери по черницата, влачейки и панера със себе си между клоните. По мене закапах черничев лист и зелени дуди — черници!

Разбрах, то се знае, какво е намислил моят хитроумен баща.

И вие се досещате, нали?

По-хубаво, по-удобно и царско гнездо не можеше и да се измисли. Закрепи го той здраво в чаталите на клоните да не мърда, завърза го за всеки случай с въжета (дядо търсеше на другия ден тия въжета, ама не се разсърди като разбра къде са).

Докато мама беше на гости у комшийката и пиеше прясно турско леблебиено-ръжено кафе, аз отмъкнах от къщи едно старо пухкаво одеяло, две възглавнички, една покривчица с английска бродерия. Цял разкош! Не забравих, разбира се, стария бинокъл на татко. Като гледах от обратната му страна, струваше ми се, че не съм на черницата, а на самото небе.

И ето че гнездото стана къде-къде по-удобно и по-красиво, от каквото и да е друго орлово гнездо по непристъпните зъбери на планините. Чак хълцах от радост и вълнение.

И току се покатервах по чепатото, разклонено дърво. Татко рече:

— Катеричка!

Но не беше точно така. Катеричката е дребно животинче с дълга рунтава опашка, а аз бях просто едно кльоцаво момиченце с панделка на косите. Но това не беше важно.

— Само да видим сега какво ще каже майка ти?

И вие видяхте как реагира тя: търси си панера, сърди се, не проумява за какво е настанен чак горе на черницата.

Татко ѝ обяснява спокойно, картинно:

— Детето, Катерино, ще си има свой свят горе. Гнездо.

— Че нали си има дом, има си стая, самостоятелна! Играчки, другарчета, двор голям!

— Но това е съвсем друго, Катерино. Ще гледа отвисоко, а оттам се виждат покривите...

— Голяма работа — покриви и керемиди, и проклетите гларуси.

— Оттам ще наблюдава целия залив.

— Ползата пък от това не виждам.

— Ще гледа параходите и ще мечтае...

— За какво бе, Коста, за какво ще мечтае?... — някак уплашено, стреснато викна мама, променила и глас и изражение. — За туй, дето ти мечтаеш цял живот, така ли?

— Позна — за пътешествия по света!

— Ти си луд баща — отчаяно рече тя.

— Как не разбираш, Катерино, че няма по-хубаво нещо от мечтата. Човек трябва да мечтае дори за неизпълними неща, за недостижими неща.

— Ти си наистина луд! — повтори мама, някак омаломощена от собственото си напрежение и страх. — Ако падне някой ден отгоре и се осакати, да не ме виниш в нищо. Ти ще си причината!

— Пък и по-малко ще кара колелото — рече накрая татко за оправдание.

Мама замълча, оттегли се от полесражението победена, със свити от яд очи. Нищо не ми рече, като се изправих до нея, дори не каза „Хем да внимаваш при катеренето, да не паднеш, детето ми!“ — беше прехвърлила цялата отговорност от това ново и лекомислено, според нея, начинание с опасни последствия на баща ми. Нищо, така беше по-добре.

Пък и аз в радостта си не мислех повече за нищо друго, освен за моя нов свят, за моята нова действителност, запълнила цялото ми същество.

Гнездото на черницата действително запълни цялото ми свободно от училище време — там си учех уроците, там декламирах на глас, там на колене пишех домашните си и учителката се чудеше какъв е този мой развален почерк напоследък, там четях „Робинзон Крузо“ и „Чичо Томовата колиба“, оттам следях живота на моите стари приятели — гларусите — и слушах техните почти човешки гласове и крясъци. Ах, защо не разбирах птичия им говор. И сега си мисля, че бих научила страшно много непознати и интересни за децата и въобще за хората неща и истини. Следях облаците и техните преображения и понякога съвсем забравях приятелите си и пейзажа.

Как обичах по това време да съчинявам, да измислям, да фантазирам. И, разбира се, в разните там истории и епизоди наред с другите измислени действащи лица — и аз! Понякога като главен герой, понякога като „вторично“ лице.

И най-важното, това, дето казва татко на мама: да мечтая. Аз винаги съм мечтала за пътешествия и приключения. Човек не може да се роди на брега на морето и да не го примамват незнайните пътеки по него, да не го примамват и викат страните зад хоризонталната линия, дето се допира морето с небето. Наближава да тръгне параход от кея, чувам свирката, след няколко часа той се вижда вече като точка на хоризонта. След миг става невидим. Той гони вече нови хоризонти, нова далечна цел.

Пък аз гонех своите мечти! Не ги смятах дори за неосъществими, само че още си бях ка-съ-бро-че, тоест още в отделенията. Още малко да порасна. Съвсем мъничко още и тогава...

... Ще отида в пристанището, ще се промъкна незабелязано в някой със запушил комин параход, ще се преметна под брезента на някоя спасителна лодка и ще си трая. Ще си взема за първо време крайче хляб и шишенце с вода и ще чакам. Загъркори ли желязната верига на котвата, значи, вдигат я! Спре ли това гръмовито гъргорене, значи, вдигнали са я. Значи, тръгваме. Полека-лека шумът на палубата ще се утаи, ще настане тишина, ще остане само шумът на морето около мене.

Разбира се, мама имаше защо да се страхува и да тръпне от думата „мечта“. Ако знаеше бедната за какво най-често мечтая горе на черницата, не би оставила панера си в нейните клони.

Но ето, веднъж се случи най-нелепата беда. Слизайки от черницата, аз се спъвам на земята и падам. Но кой ме кара да се разплача в този миг, всъщност нито съм се ударила, нито някъде ме боли. Татко изскача набързо от къщи, вижда ме под черницата и смятайки, че съм паднала от гнездото, от високото, на часа грабва брадвата, с която цепи дърва за зимата, и докато се усетя и разбера, той замахва и отсича моето дърво. Леле, какъв плач, какви писъци нададох тогава! Разболях се. Някои деца се разболяват от мъка, когато им заколят за Гергьовден любимото агънце или котката им грабне току-що излюпеното пиленце. Аз се разболях от мъка по черницата.

И до ден-днешен, видя ли в някой двор черница, аз се вълнувам, готова съм да се разплача от умиление. И непременно си спомням онова далечно, много далечно време, когато съм била момиченце с панделка на косите. Съвсем ясно, като на кино виждам маминия панер, закрепен в чатала на дървото.

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.